ARHETIPUL MAMEI ÎN DOUĂ DIN POVEȘTILE LUI HANS CHRISTIAN ANDERSEN

Sergiu COGUT, doctor în filologie
Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Chișinău

Summary. *The present paper is about the the mother archetype as it can be revealed in two of the writings of H. Ch. Andersen. They are entitled The Child in the Grave and The Story of a Mother. According to the Swiss psychiatrist C. G. Jung, an archetype is a collectively-inherited unconscious idea, pattern of thought, image, etc., that is universally present, in individual psyches. In Jungian psychology, archetypes are highly developed elements of the collective unconscious. The existence of archetypes can only be deduced indirectly by using story, art, myths, religions, or dreams. One of the most important is the mother archetype.*

Dacă e să ne propunem să definim ce semnifică arhetipul în psihologia analitică a lui C. G. Jung, trebuie să fim foarte prudenți, căci, așa cum ne avertizează Jolande Jacobi, una dintre cele mai apropiate colaboratoare ale savantului elvețian, „ arhetipul reprezintă o enigmă profundă, care depășește capacitatea noastră rațională de înțelegere”, precizând: „Este imposibil să dăm o definiție exactă a arhetipului”[2]. Ceea ce e absolut sigur e că arhetipurile țin de inconștientul colectiv care, așa cum îl concepe C. G. Jung, „este o parte a psihicului care poate fi deosebită negativ de inconștientul personal prin faptul că el nu-și datorează existența experienței personale și nu este de aceea un câștig personal”, relevând că dacă „inconștientul personal constă esențialmente din conținuturi care au fost cândva conștiente, dar care au dispărut din conștiință, fiind fie uitate, fie refulate, conținuturile inconștientului colectiv nu au fost niciodată conștiente, nefiind deci dobândite individual, și-și datorează existența exclusiv eredității”[3]. Cu referire la acest concept, Tom Butler-Bowdon menționează în lucrarea sa *50 de clasici – Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate și natură umană* că C. G. Jung a trebuit să-l apere „împotriva acuzațiilor de misticism”, precizând că „însăși ideea de inconștient a fost considerată fantezistă, până când Freud i-a subliniat existența, apoi a devenit parte din înțelegerea noastră asupra felului și a motivului pentru care oamenii gândesc și acționează așa cum o fac. Freud presupusese că inconștientul era un lucru personal conținut în interiorul unui individ. Jung, pe de altă parte, a văzut mintea personală inconștientă ca fiind dispusă deasupra inconștientului *colectiv* – partea moștenită a psihicului uman care nu a fost dezvoltată din experiența personală”[4]. Iar despre conceptul de arhetip, influentul psiholog remarcă: „indică prezența în psihic a anumitor forme de universală răspândire. Cercetarea mitologică le numește «motive»; în psihologia primitivilor, ele corespund conceptului de

[2] Jolande Jacobi. *Complex, arhetip, simbol în psihologia lui C. G. Jung.* Traducere din germană de Daniela Ștefănescu, București: Editura Trei, 2015, p. 49
[3] C. G. Jung. *Opere complete. Vol. 9. Partea 1: Arhetipurile și inconștientul colectiv.* Traducere din germană de Vasile Dem. Zamfirescu, Daniela Ștefănescu, București: Editura Trei, 2014, p. 55
[4] Tom Butler-Bowdon. *50 de clasici – Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate și natură umană.* Traducere din limba engleză de Bianca Mateescu, București: Litera, 2019, p. 302

BDD-A32474 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

«représentations collectives» creat de Lévy-Bruhl, iar în domeniul studiului comparativ al religiilor Hubert și Mauss le-au definit drept «categorii ale imaginației». Mai demult Adolf Bastian le desemnase prin termenul de «idei originare» sau «elementare». De aici rezultă suficient de clar că reprezentarea pe care o am despre arhetip – literal, o formă preexistentă – nu este singulară, ci poate fi întâlnită și în alte discipline, unde îmbracă o haină terminologică specifică”[1]. Astfel că, așa cum relevă același Tom Butler-Bowdon, arhetipurile sunt „forme de gândire sau imagini mentale universale, care au influențat sentimentele și acțiunile unui individ. Experiența arhetipurilor adesea depindea prea puțin de tradiții sau de reguli culturale, ceea ce sugerează că acestea sunt previziuni înnăscute. Un nou-născut nu este ca o coală albă de hârtie, ci vine pe lume deja pregătit să perceapă anumite modele arhetipale și simboluri”[2]. De asemenea, în *Dicționarul esoterismului* al lui Pierre Riffard, arhetipul e definit ca „imagine primordială înnăscută sau, mai curând, schemă care organizează reprezentările inconștientului colectiv, comun indivizilor și constitutiv omului” cu precizarea: „Arhetipurile se găsesc în mituri, în basme, legende, religii, arte, reprezentări patologice etc.”[3]. În lucrarea sa *Critica mitic-arhetipală. De la motivul antropologic la sentimentul numinosului*, cu referire la viziunea lui Jung privitoare la arhetip, Radu Surdulescu constată că aceasta a cunoscut anumite „modificări și clarificări pe măsură ce studiile sale îi dezvăluiau noi funcții și implicații ale inconștientului” și evidențiază următoarea distincție pe care o consideră fundamentală, exprimată în articolul *Despre natura psihicului*: „reprezentările arhetipale (imaginile și ideile) pe care le receptăm prin intermediul inconștientului nu trebuie în nici un caz să fie confundate cu «arhetipurile ca atare»”, întrucât acestea sunt „niște structuri abstracte, modele ipotetice și nereprezentabile, care nu pot fi percepute direct, ci numai prin *actualizările* lor din mituri, vise și fantezii”[4].

Cu privire la arhetipul mamei, C. G. Jung a făcut aceste remarci foarte importante și relevante: „Cu toate că figura etnopsihologică a mamei este, ca să zicem așa, universală, această imagine se transformă în mod esențial în experiența practică individuală. Aici suntem mai întâi impresionați de importanța aparent covârșitoare a mamei personale. Figura ei iese atât de puternic în evidență într-o psihologie personalistă, încât aceasta din urmă, după cum se știe, nu a ajuns în concepțiile ei niciodată, nici măcar teoretic, dincolo de mama personală. Concepția mea se deosebește principial de teoria psihanalitică prin aceea că eu îi acord mamei personale numai o importanță limitată. Ceea ce vreau să spun sunt următoarele: nu doar mama personală este cea de la care pornesc toate efectele asupra psihicului copilului zugrăvite în literatură, ci mai degrabă arhetipul proiectat asupra mamei este cel care-i dă acesteia un fundal mitologic, investind-o astfel cu autoritate, ba chiar conferindu-i numinozitate”[5] Ultimul termen este un cuvânt derivat de la adjectivul „numinos” care, potrivit *DEX*-ului online, este „folosit pentru componentele iraționale ale categoriei religioase «sfânt», din care a fost eliminat conținutul moral”. Elucidând caracteristicile acestui arhetip al mamei, părintele psihologiei analitice menționează că sunt cele ale elementului „matern” și le enumeră după cum urmează: „autoritatea magică a femininului *par excellence*; înțelepciunea și înălțimea spirituală dincolo de rațiune; tot ce este bun, ce îngrijește, ce susține, tot ce ajută creșterea, ce oferă fertilitate și hrană; lăcașul transformării magice, al renașterii; instinctul sau impulsul care sare în ajutor; tainicul, ascunsul, întunecatul, abisalul, lumea morților, orice devorează, seduce și otrăvește, orice este terifiant și inevitabil”[6].

Cele două povești la care ne vom referi în continuare îl au ca autor pe clasicul literaturii pentru copii, unul dintre povestitorii neîntrecuți ai tuturor timpurilor, Hans Christian Andersen. Poveștile respective, *Mormântul unui copil* și *Povestea unei mame*, sunt destul de puțin cunoscute în comparație cu alte creații ale genialului scriitor danez și, desigur, nu se numără printre cele care să fie adresate copiilor. Mai curând ele exemplifică remarca „Ce gust pentru tragic și absurd are uneori acest Andersen!”[7]făcută de Nicolae Manolescu care menționa totodată: „Fără îndoială Andersen era un ins solitar și fricos de

[1] C. G. Jung. *Opere complete. Vol. 9. Partea 1: Arhetipurile și inconștientul colectiv.* Traducere din germană de Vasile Dem. Zamfirescu, Daniela Ștefănescu, București: Editura Trei, 2014, pp. 55-56

[2]Tom Butler-Bowdon. *50 de clasici – Psihologie. Sinteza celor mai importante 50 de cărți despre minte, personalitate și natură umană.* Traducere din limba engleză de Bianca Mateescu, București: Litera, 2019, p. 302

[3] Pierre Riffard. *Dicționarul esoterismului.* Traducere din limba franceză și note de Doina și Gheorge Pienescu, București: Nemira, 1998, p. 38

[4] Radu Surdulescu. *Critica mitic-arhetipală. De la motivul antropologic la sentimentul numinosului*. București: Allfa, 1997, p. 62

[5] C. G. Jung. *Opere complete. Vol. 9. Partea 1: Arhetipurile și inconștientul colectiv.* Traducere din germană de Vasile Dem. Zamfirescu, Daniela Ștefănescu, București: Editura Trei, 2014, pp. 100-101

[6] Idem, p. 99

[7] Nicolae Manolescu. *Andersen cel crud și alte teme*. Prefață de Andrei Terian, București: Corint, 2006, p. 77

BDD-A32474 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

oameni, bântuit de obsesii ca acelea pe care le pune pe seama eroilor lui, un mizantrop ce vede pretutindeni burghezi grosolani, o fire romantică îngrozită de capcanele existenței practice”[1]. Același critic constata: „Comparat cu Perrault sau cu Frații Grimm, el este un povestitor aproape răutăcios cu personajele lui”[2]. Mamele din poveștile în cauză trăiesc sfâșietoarea experiență a pierderii unui copil, doar că una din ele mai are două fetițe în timp ce cealaltă nu se poate resemna cu moartea unicului odoraș. Dar în ziua înmormântării și în cele care au urmat nici mama fetițelor nu putea să facă față acestei situații cumplite: „Sicriul fu dus la cimitir; mama rămase acasă cu cele două fetițe. Ea le privea, dar nu le vedea. Era pierdută în durerea ei, nu făcea nimic, nu se gândea la nimic. (...) Așa trecu ziua înmormântării; zilele următoare se scurseră tot așa de triste și de mohorâte. Cu lacrimi în ochi și cu inima strânsă, fetițele și tatăl lor o priveau pe biata mamă și încercau să-i spună câteva cuvinte de îmbărbătare; însă ea oricum nu le-ar fi auzit...”[3]. Doar că, într-o noapte, pe când soțul și fetițele dormeau, ea a plecat spre cimitir, îndreptându-se „către locul unde zi și noapte țînteau toate gândurile ei, spre groapa care-i acoperea copilul”[4]. Ajunsă la cimitir, ea „merse țintă către locul unde știa că se găsea mormântul, care era în întregime acoperit cu flori. Se aruncă în genunchi și-și lipi capul de pământ, ca și cum ar fi vrut să străpungă cu privirea țărâna și să-și vadă copilul. Și chiar îl vedea, în închipuirea ei, cu surâsul lui îngeresc, cu ochii lui așa de blânzi și de tandri, chiar când aparținea deja morții și când ea îi lua mânuța mică pe care el nu putea s-o mai ridice”[5]. Avusese un vis, o viziune în care o voce o întrebă dacă nu dorea să coboare alături de copilul său. Ea răspunse că, firește, își dorește foarte mult și spuse: „Oh, oricine-ai fi, dacă poți să mă duci lângă el, te voi urma pretutindeni”[6]. Atunci Moartea o întrebă de vrea să o urmeze, mama făcu din cap semn că da și „simți pământul topindu-i-se încet sub picioare; omul cel negru o acoperi cu mantia lui; un întuneric deplin o înconjura; și ea pătrundea în pământ mult mai adânc decât pătrunsese vreodată lopata groparului”[7]. Când mantia căzu, ea „se trezi într-o sală imensă și impunătoare. Acolo domnea o lumină dulce și palidă. Deodată, simți în brațele ei, lipit de inima ei, trupul copilului adorat, și ochii lui îi zâmbiră, luminați de o frumusețe nouă. Ea scoase un strigăt de bucurie, care fu înghițit de o fermecătoare muzică divină, ce părea că se apropie și se îndepărtează în același timp. Niciodată nu mai auzise asemenea sunete; ele îi calmau toată durerea, răsunând din spatele unei cortine groase care despărțea sala de spațiul infinit”[8]. Mama l-a auzit spunându-i că în spatele voalului „se află o lume minunată, foarte diferită de cea de pe Pământ. Uite, mamă, îi vezi pe tovarășii mei de joacă? Sîntem atât de fericiți împreună!”. El îi mai spuse că știe să zboare prin văzduh și că vrea să se joace cu ceilalți copii de acolo, așa că a rugat-o: „Lasă-mă să mă întorc printre ei”, după care i-a zis: „Cândva, o să vii și tu aici, și n-o să ne mai despărțim niciodată”[9]. Ea l-a rugat să mai rămână ca să poată să-l mai strângă o dată în brațe și, lipindu-l de inima ei, l-a sărutat cu disperare. Dar, „de undeva de sus, răsună numele ei, rostit de o voce rugătoare” și copilul a fost cel care i-a spus că e chemată de tata, iar o clipă mai târziu răsunară alte voci „amestecate cu plânsete și suspine de copil” pe care, auzindu-le, tot el îi zise că sunt surioarele lui, adăugând: „Mamă, totuși tu nu le-ai uitat”[10]. Atunci ea, pentru întâia oară, își aminti de cei care-i rămăseseră. Apoi, ridicând ochii în sus, „zări o mulțime de ființe străvezii plutind către cortina în spatele căreia dispăreau. Femeia recunoscu printre ele o mulțime de chipuri familiare, de pe pământ”[11], ale căror suspine și chemări veneau de dincolo de tavan. În cele din urmă, copilul o anunță că se auzeau clopotele cerului și că răsărea soarele. Atunci când deschise ochii, băiețelul dispăruse, iar ea „se simți plutind în văzduh, apoi îi fu frig. Ridică fruntea și se trezi în cimitir, deasupra mormântului”[12]. În urma acestui vis, prin intermediul căruia Dumnezeu i-a luminat spiritul și i-a întărit inima, ea a îngenuncheat și a murmurat următoarea rugăciune: „Doamne, iartă-mă că am vrut să opresc pe pământ un suflet de înger, pentru că mi-am uitat datoria față de cei pe care, în bunătatea ta, i-ai lăsat alături de mine”[13]. Așa că, deja

[1] Idem, p. 78.
[2] Idem, p. 188
[3] H. C. Andersen. *Povești.* Traducere de Doina Mihaela Sora, Iași: Ed. ”24: ore”, 1991, p. 45
[4] Idem, p. 46
[5] Idem, pp. 46-47
[6] Idem, p. 47
[7] Idem, p. 47-48
[8] Idem, p. 48
[9] Idem, p. 49
[10] Ibidem.
[11] Idem, pp. 49-50
[12] Idem, p.50
[13] Ibidem.

BDD-A32474 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

cu inima liniștită, a pornit-o spre casă. Văzând că soțul ei încă dormea, l-a sărutat pe frunte, astfel că el „se trezi; de data asta ea fu cea care rosti cuvinte de consolare: «Soarta noastră este în mâinile lui Dumnezeu. Binecuvântată fie voința Lui!» , apoi „își sărută fetițele care o priveau fericite, uimite de această schimbare”[1] și le spuse: „Curajul meu vine de la Dumnezeu; El mi l-a trimis prin acest copil care acum se odihnește în mormânt”[2].

Spre deosebire de respectiva mamă, cea din povestea a doua, așa și intitulată *Povestea unei mame*, după ce moartea i-a luat copilul, nu mai avea ce să piardă, astfel că a pornit în căutarea lui. Afară a întâlnit-o pe Regina Nopții care o anunță: „A fost moartea la tine sub chip de moșneag, a plecat grăbită cu pruncul tău în brațe: ea niciodată nu dă înapoi ce a luat”[3]. Implorând-o să-i spună încotro a luat-o, a primit răspunsul că va afla, dar cu o condiție: „numai după ce îmi cânți și mie cântecele cu care ți-ai legănat copilul”[4]. Mama îi făgădui că i le va cânta pe toate, rugând-o: „nu mă zăbovi, căci vreau să-mi ajung copilul”[5]. Dar Regina Nopții era rece și neînduplecată. Numai după ce auzi cântecul „amar, amar și plin de jale”, „închipui o mișcare, ce însemna că moartea luă calea codrului întunecos”[6], dar în adâncul lui neguros cărările încrucișându-se, ea nu mai știu pe care să meargă și, văzând un mărăcine, îl întrebă și pe el de nu a văzut cumva Moartea cu un copilaș în brațe. Mărăcinele îi răspunse că, firește, a văzut, dar îi va spune numai dacă îl va încălzi cu văpaia inimii ei, precizând: „Am rebegit și simt că mor dacă nu mă adie suflare fierbinte”[7]. Fiind gata pentru orice numai să-și recupereze copilul, „mama învălui cu suflarea ei mlădițele mărăcinelui, încât nu simți când acesta își înfipse spinul în inima ei, iar sângele prinse a picura strop după strop. Mărăcinele se învioră și slobozi frunzulițe verzi, ba și câteva floricele, care treziră cu mireasma lor pe biata mamă amorțită”[8], după care el îi arătă femeii drumul pe care trebuia să-l urmeze. Pomenindu-se apoi cu un lac adânc și larg în față, ea, sperând să-și găsească copilul, acceptă cerința acestuia: „ochii tăi sunt mai limpezi și mai frumoși ca orice mărgăritare; dacă mi-i dai mie cu lacrimi cu tot, te voi duce la Marea Grădină, unde își ține Moartea florile și arborii, căci acolo viețile oamenilor sunt preschimbate în arbori și flori”[9]. Fiind gata de orice sacrificii, mama răspunse că dă tot ce are, numai să poată să-și găsească pruncul „și ochii ei căzură la fundul lacului o dată cu șiroiul de lacrimi ce o năvăli. Atunci lacul o alunecă ușor pe malul opus, unde începeau munții cu păduri și cu peșteri adânci”[10]. Ultima care s-a oferit să o ajute în schimbul părului ei a fost portăreasa grădinii. Iată dialogul dintre ele două:

„- Stăpâna acestor domenii este plecată, răspunse un glas. Oare cine te-a ajutat să ajungi prin părțile acestea?

- Dumnezeu m-a ajutat, cu voia lui am ajuns. Dar spune-mi te rog, unde poate fi copilașul meu?

- Eu nu știu care este copilașul tău, iar dumneata nu vezi ca să-l cauți. Fiecare vietate de acolo își are aici copacul sau floarea ei. Încearcă și dibuie, poate îți găsești copilul după bătaia inimii lui. Ei, dar totuna, tu nu știi ce trebuie să faci dacă îl găsești...

- Spune-mi dumneata, dacă știi. Nu am ce să-ți dau, dar m-aș duce și la capătul lumii ca să te răsplătesc.

- Dă-mi părul tău lung și negru, și ia-l pe al meu, scurt și cărunt.

-Numai asta îmi ceri? Ți-l dau cu tot cu rădăcini”[11].

Începând să-și caute copilul, ea „se aplecă pe lângă floricelele cele mai smerite și mai necăjite, căci printre acestea credea că s-ar afla pruncul ei”[12]. În cele din urmă, „printre milioanele de flori de pe întinsul acelui tărâm ea deslușì bătaia inimii” lui și strigă bucuroasă, „îmbrățișând o stiblă de cicoare albastră ofilită în huma secetoasă”[13]. Văzând-o, portăreasa o sfătui să nu smulgă floricica, ci să aștepte venirea Morții ca să o amenințe că dacă ea nu i-o dă, are să-i smulgă celelalte flori. Îi zise acestea întrucât portăreasa știa că Morții „are să-i fie teamă, pentru că răspunde în fața lui Dumnezeu pentru orice firișor

[1] Idem, p. 51
[2] Ibidem.
[3] H.Ch. Andersen. *Povestea unei mame*. Text interpretat de Mihaela Melega, Chișinău: Cadran, 2006, p. 2
[4] Idem, pp. 2-3
[5] Idem, p. 3
[6] Ibidem.
[7] Ibidem.
[8] Idem, p. 4
[9] Ibidem.
[10] Ibidem.
[11] Idem, pp. 4-5
[12] Idem, p. 5
[13] Ibidem.

BDD-A32474 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)

de iarbă”[1]. Apropiindu-se de mama copilului, Moartea „întinse mâna ei uscată deasupra firavei flori, dar mama o feri ocrotitor cu mâinile ei calde, apărând-o de văzduhul aspru ca de crivăț ce răzbătea dinspre stăpâna tărâmului”[2]. Neputând accepta așa ceva, Moartea îi spuse că nu i se poate ea împotrivi, doar este o biată femeie. Mama îi răspunse că Dumnezeu poate și că el este bun. Moartea atunci îi replică: „— Eu nu fac decât voia Lui. (...) Eu sunt grădinarul său. Iau arborii și florile de aici și le răsădesc în grădina sa cea mare, mai mult nu-ți pot spune nimic”[3]. Întocmai cum i-a zis portăreasa, mama îi ceru Morții să-i dea copilul, altfel îi va smulge toate florile. Aceasta însă îi interzise, spunându-i: „— Nu te atinge de ele! Vrei să faci și alte mame nenorocite ca și tine?”[4]. La auzul acestor vorbe, femeia își retrase mâinile neputincioasă și Moartea, parcă impresionată de ea, îi zise: „— Ia-ți ochii înapoi! I-am văzut în lac strălucind ca două stele; știam că sunt ai tăi! Uită-te cu ei în adâncul acestei ape! Și tot ce ai să vezi acolo este rânduit și dat de la Dumnezeu”[5]. Astfel că mama „își afundă privirea printre noianele adâncului învolburat. Era tumultul vieții, iar ceea ce văzu ea acolo o făcu să revină în lumea cu văzduh încălzită de soare”[6]. Ea zise atunci cu glasul stins: „iartă-mi, Doamne, lacrimile mele și zbuciumul meu, și marea mea suferință. Știu acum mai bine ca oricând ce este durerea și ce este neputința, și cum mi se rupe inima pentru copilașul meu...” , dar în acel moment un glăscior „făcu să se umple odăița de lumină și bucurie: *MAMĂ!*”[7].

Comparând situațiile celor două mame, relevăm că în al doilea caz pierderea este mult mai mare, este tot ce avea biata femeie și a rămas fără nimic, fără nimeni care să-i aline durerea, în cazul ei fiind practic imposibilă resemnarea. Spre deosebire de ea, prima, desigur, e mai norocoasă, întrucât le are pe cele două fetițe și se poate bucura de afecțiunea lor. Totodată e necesar să menționăm că dragostea nemărginită de mamă a făcut-o și pe una, și pe cealaltă să fie în stare să renunțe la viață și să-și urmeze copilul în lumea de dincolo, dar cu o precizare importantă: prima dintre ele a fost pusă la această încercare doar în vis, pe când a doua a mers de bunăvoie spre tărâmul morților, dorind cu tot dinadinsul să-și recupereze copilul. Așa cum rezultă din propriile ei cuvinte, pentru prima mamă moartea copilului și resemnarea cu aceasta a fost o probă de curaj, iar pentru cealaltă a fost un gol imens care îi făcea viața lipsită de sens, de aceea și nu a stat deloc pe gânduri, acceptând să sacrifice totul doar pentru a-și găsi pruncul și a-l mai putea vedea o dată. Sfârșitul celei dintâi analizate dintre creațiile lui Andersen este unul profund moralizator, căci nici o nenorocire, oricât de teribilă și cumplită ar fi, nu trebuie să stingă dragostea maternă față de copii, iar *Povestea unei mame* se încheie cu victoria acestei dragoste asupra morții, demonstrând cât de puternică și trainică poate fi legătura dintre o mamă și pruncul ei. Iată de ce arhetipul mamei a fost considerat de C. G. Jung extrem de important, de o complexitate și pondere excepționale.

[1] Idem, p. 6
[2] Ibidem.
[3] Ibidem.
[4] Idem, p. 7
[5] Ibidem.
[6] Ibidem.
[7] Ibidem.

BDD-A32474 © 2019 Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:50:53 UTC)